

CURTEA DE APEL BUCUREȘTI

SECTIA A VIII-A CONTENCIOS ADMINISTRATIV ȘI FISCAL

DOSAR 5289/2/2024

DOMNULE PREȘEDINTE,

(...), în contradictoriu cu

MINISTERUL EDUCAȚIEI, în nume propriu și ca reprezentant legal al Comisiei Naționale de Organizare a Evaluării Naționale și Comisiei Naționale de Admitere, reprezentat de ministru Daniel-Ovidiu David, cu sediul în str. Gen. Berthelot 28-30, Sector 1, București, în calitate de Intimat,

INSPECTORATUL ȘCOLAR AL MUNICIPIULUI BUCUREȘTI, în nume propriu și ca reprezentant legal al Comisiei Municipiului București de Organizare a Evaluării Naționale, Comisiei de Contestații a Municipiului București și Comisiei de Admitere a Municipiului București, reprezentat de inspector școlar general Marilena Daniela Stroescu, cu sediul în Str. Icoanei nr. 19, Sector 2 București, în calitate de Intimat,

Formulez, în temeiul art. 20 din Legea nr. 544/2004 și art. 483 și urm. Cpc., prezentul

RECURS

împotriva Sentinței nr. 2128/19.12.2024 pronunțate de Curtea de Apel București Secția a VIII-a Contencios administrativ și fiscal în **dosarul nr. 5289/2/2024**, prin care vă rog ca, în temeiul art. 497 Cpc, să dispuneți **admiterea recursului, casarea hotărârii recurate**, ca urmare a nerespectării:

- (i) art. 488 alin. (1) pct 5 Cpc. referitoare la nulitatea hotărârii din cauza încălcării art. 6, art. 9, art. 22 alin. (6) și art. 425 alin. (1) lit. b) Cpc. și art. 6 CEDO, cu referire la motivul III de mai jos, respectiv III. Încălcarea principiului legalității,
- (ii) art. 488 alin. (1) pct 8 Cpc. cu referire la toate motivele invocate mai jos (I. – IV.)

și în rejudecând pe fond, să admiteti cererea de chemare în judecată, în sensul de a:

- a) **dispune anularea dispozițiilor art. 11 alin. (3) și (4) și ale art. (12) din Ordinul Ministerului Educației nr. 6155/2023 privind organizarea și desfășurarea evaluării naționale pentru absolvenții clasei a VIII-a, în anul școlar 2023-2024,**
- b) **obliga intimații să acorde elevului (...), cu datele de identificare de mai sus, nota obținută anterior formulării contestației la proba de Limba și literatura română din cadrul Evaluării Naționale 2024, și**
- c) **obliga intimații să repartize sau, după caz, să înscrie (inclusiv prin transfer) a elevului (...) la liceul corespunzător opțiunilor efectuate de acesta prin Fișa de înscriere în raport de nota rezultată în urma calculării mediei conform literei b) de mai sus.**

având în vedere următoarele

MOTIVE:

SITUAȚIA PREMISĂ

Pe scurt, arăt că (...), care a absolvit (...) din București cu media 9,97, a susținut la data de 25.06.2024 proba scrisă la limba și literatura română din cadrul Evaluării Naționale desfășurate în anul 2024 la care a luat nota **9,20**.

Întrucât profesorii au spus că nota este mică raportat la ceea ce a redactat (...) și că aceasta nu are cum să scadă sub nota 9,00, am formulat contestație. Însă, în urma acesteia, nota a fost modificată de la 9,20 la **8,25**, o diferență majoră, la limita de 1 punct, care ar fi făcut ca lucrarea să intre la recorectare.

Pragul de 1 punct, în loc de 0.5 puncte pentru ca o lucrare să intre la recorectare a fost stabilit arbitrar de ministru în anul 2023, neavând la bază niciun studiu de impact, cu atât mai mult cu cât este primul an în care corectarea lucrărilor se realizează digitalizat (prin scanare și la distanță) ceea ce a dat erori multiple la simulare, astfel cum a arătat presa.

Ulterior scăderii notei, în data de 16.07.2024, am fost să vizualizăm lucrarea scrisă la Limba și literatura română, prilej cu care, analizând și baremul, am constatat că (...) a lucrat toate subiectele, însă cu certitudine a pierdut 30 de sutimi la gramatică (ceea ce cunoșteam). În plus, am presupus că și dacă ar fost depunctat pentru toți itemii ce sunt lăsați la aprecierea subiectivă a profesorului, nu am reușit să ajungem la nota din contestație, respectiv 8,25.

Cunoscând valoarea lucrării sale, (...) a intrat în depresie și refuză să mai coopereze cu ccei din jur.

În data de 08.08.2024, am intrat în posesia celor 4 note de pe lucrarea (...). Acestea sunt următoarele: la evaluarea inițială 9,40 și 9,00, iar la contestație 8,50 și 8,00.

Toată această situație a notelor l-a afectat profund pe (...), care este un elev model, cuminte, participant la concursuri naționale și olimpiade școlare, foarte apreciat în rândul profesorilor și al colegilor săi. Pe fondul acestor evenimente, am fost nevoiți să îl ducem la psihoterapie, acesta nerevenindu-și nici până în prezent, și să îl înscriem la un liceu privat.

CADRUL LEGAL SPECIFIC

Organizarea și desfășurarea evaluării naționale pentru absolvenții clasei a VIII-a, în anul școlar 2023-2024, s-a realizat în conformitate cu Ordinul ministrului educației nr. 6155/2023 și în conformitate cu prevederile Metodologiei de organizare și desfășurare a evaluării naționale pentru elevii clasei a VIII-a, în anul școlar 2010-2011, aprobată prin Ordinul ministrului educației, cercetării, tineretului și sportului nr. 4.801/2010 privind organizarea și desfășurarea evaluării naționale pentru elevii clasei a VIII-a în anul școlar 2010-2011.

Organizarea și desfășurarea admiterii în învățământul liceal pentru anul școlar 2024-2025 s-a realizat în conformitate cu Ordinul ministrului educației nr. 6154/2023 și în conformitate cu Metodologia de organizare și desfășurare a admiterii în învățământul liceal de stat pentru anul școlar 2011-2012, aprobată prin Ordinul ministrului educației, cercetării, tineretului și sportului nr. 4.802/2010 privind organizarea și desfășurarea admiterii în învățământul liceal de stat pentru anul școlar 2011-2012.

Corectarea lucrărilor elevilor care au susținut examenul pentru Evaluarea Națională 2024 se realizează potrivit următoarelor dispoziții din Ordinul 6155/2023

„Art. 11. - (1) În procesul de evaluare inițială a lucrărilor scrise și de rezolvare a contestațiilor, după validarea finalizării evaluării de către cei doi profesori evaluatori, în cazul în care diferența dintre notele celor doi evaluatori este mai mică sau egală cu 1 punct, este calculată nota finală, ca medie aritmetică având două zecimale a notelor acordate de evaluatori, fără rotunjire, fiind înregistrată în catalogul evaluării naționale.

(2) În cazul în care diferența între notele acordate de cei doi profesori evaluatori este mai mare de 1 punct, lucrarea va fi recorectată de alți doi profesori evaluatori. După validarea finalizării evaluării, nota finală este calculată luând în considerare cele 4 (patru) note. După eliminarea celor două note/valori extreme, nota finală se calculează ca medie aritmetică având două zecimale, fără rotunjire, a celor două note/valori centrale. Media rezultată reprezintă nota finală și este înregistrată în catalogul evaluării naționale.

(3) În cadrul etapei de soluționare a contestațiilor, după încheierea evaluării lucrărilor, notele acordate după reevaluare sunt comparate cu cele acordate în etapa de evaluare inițială. În situația în care se constată o diferență de notare mai mare de 1 punct, în plus sau în minus, între nota de la evaluarea inițială și cea de la contestații, lucrarea este reevaluată de alți doi profesori evaluatori. Reevaluarea se face respectând cu strictețe baremul de evaluare și notare și toate procedurile de evaluare. Nota acordată de cea de-a doua comisie de contestații este nota finală obținută de candidat.

(4) Nota obținută în etapa de soluționare a contestațiilor este nota definitivă, indiferent de punctajul obținut, în plus sau în minus, față de nota acordată în etapa de evaluare inițială a lucrării. Această notă nu mai poate fi modificată și reprezintă nota obținută de candidat la proba respectivă.

(5) Comisia Națională de Organizare a Evaluării Naționale va transmite comisiilor județene/Comisiei municipiului București modelul borderoului de evaluare care va fi utilizat în centrele zonale de evaluare și în centrul de contestații județean/al municipiului București, anexă la procedura specifică evaluării naționale."

Contestarea notelor obținute se face conform dispozițiilor art. 12 din același Ordin: ***„(1) Candidații care depun contestații completează și semnează o declarație-tip în care se menționează faptul că au luat cunoștință că nota acordată ca urmare a soluționării contestației poate modifica, după caz, nota inițială, prin creștere sau descreștere. În cazul candidatului minor, declarația-tip este semnată și de către părinții/reprezentanții legali ai acestuia.***

(2) Comisia Națională de Organizare a Evaluării Naționale va transmite comisiilor județene/Comisiei municipiului București anexe la procedura specifică evaluării naționale: cererea-tip pentru depunerea contestației și declarația-tip menționată la alin. (1)."

Prevederile citate, referitoare la posibilitatea „descreșterii” notei elevului, în urma soluționării/analizării contestației depuse, sunt nelegale și contravin tuturor principiilor de drept enumerate mai jos.

I. ÎNCĂLCAREA PRINCIPIULUI NON REFORMATIO IN PEJUS - Dreptul elevului de a contesta nota este limitat și condiționat

Prima instanță, însușindu-și pe deplin punctul de vedere al părătelor și fără a face propria analiză, a respins acest motiv, reținând că nu este aplicabil în cauză acest principiu (contrar Curții de Apel Oradea – a se vedea hotărârea anexată), *„reclamantul cunoscând dintr-un început, situația în care se află dar și riscul sau șansa pe care și le asumă”*.

Or, **contestația nu e loterie**.

Rolul contestației este de a **reevalua lucrarea elevului candidat în raport de criticile și în limitele nemulțumirilor sale**, dând astfel expresie principiului de sorginte a dreptului roman, ***non reformatio in pejus***. Contestația reprezintă o veritabilă cale de atac (la nivel administrativ), contrar susținerilor judecătorului de fond, al părătelor-intimate și al dispozițiilor din Ordinul a căror o anulare o solicităm, tocmai pentru că într-o astfel de interpretare instituția „contestației” a fost deturnată de la scopul ei firesc.

Însăși definiția cuvântului (așa cum este redată în Dicționarul de neologisme: ***„memoriu prin care se cere revizuirea sau anularea unui act, a unei măsuri etc.”*** sau în Dicționarul explicativ al limbii române: ***„plângere adresată unui organ administrativ ierarhic superior împotriva actelor considerate ca ilegale ale organului inferior”***) **conduce la ideea de reformare** a unei situații în favoarea celui care o formulează.

Dispozițiile din **Legea nr. 1/2011** în temeiul cărora a fost adoptat Ordinul nr. 1655/2023 nu fac precizări referitoare la posibilitatea candidatului de a contesta nota obținută în urma susținerii examenului de evaluare națională.

Asemenea dispoziții care prevăd dreptul elevului de a formula contestație au fost reglementate prin Ordinul ministrului Educației Naționale și Cercetării Științifice nr. **4742/10.08.2016** pentru aprobarea **Statutului elevului**, adoptat tot în temeiul prevederilor Legii educației naționale nr. 1/2011, în cuprinsul art.7 pct.12 l. stipulându-se faptul că ***„Elevii beneficiază de următoarele drepturi în sistemul educațional: (...) 12.l) dreptul de a contesta rezultatele evaluării lucrărilor scrise”***.

Totodată, posibilitatea contestării notelor obținute este reglementată și în cuprinsul art.106 alin.1 lit. g) din actuala lege a învățământului preuniversitar - **Legea nr.198/2023**, ale cărei dispoziții se aplică examenului de evaluare națională începând cu generația de elevi înscriși în clasa a V-a în anul școlar 2023-2024, unde se prevede faptul că, *„în calitate de membri ai comunității școlare, beneficiarii primari ai învățământului preuniversitar au următoarele drepturi: g) dreptul la evaluare obiectivă și corectă, cu posibilitatea contestării rezultatelor evaluării lucrărilor scrise”*.

Din coroborarea tuturor acestor dispoziții legale rezultă că **posibilitatea de a obține o notă mai mică în urma contestației este reglementată doar în cuprinsul ordinului atacat.**

Având în vedere precizările făcute anterior, apreciez că dispozițiile din Ordinul nr. 1655/2023 a căror anulare o solicit contravin prevederilor Legii nr.1/2011 în temeiul căreia au fost adoptate, fapt care încalcă dispozițiile art.4 alin.3 din Legea nr.24/2000 privind normele de tehnică legislativă pentru elaborarea actelor normative conform cărora *„(3) actele normative date în executarea legilor, ordonanțelor sau a hotărârilor Guvernului se emit în limitele și potrivit normelor care le ordonă”*.

Raportat la cele menționate, nu poate fi reținut considerentul instanței de fond pentru respingerea cererii (care și-a însușit pe deplin apărarea pârâților **în pagina 21 ultimul paragraf**) în sensul neafectării dreptului reclamantului la contestație prin scăderea notei în urma formulării contestației, **întrucât acesta a semnat în prealabil o declarație** pe proprie răspundere **că** a luat la cunoștință de prevederile art. 11 alin. (3) și (4) și ale art. (12) din Ordinul nr. 1655/2023, conform cărora **nota acordată** ca urmare a soluționării contestației **se poate modifica**, după caz, nota inițială, **prin** creștere sau **descreștere**.

Faptul că, la momentul formulării contestației, elevul trebuie să completeze o declarație în sensul că a luat la cunoștință de faptul că îi poate scădea nota în urma contestației formulate nu este o apărare în sprijinul legalității dispozițiilor contestate și care sunt apreciate în jurisprudență (*a se vedea Curtea de Apel Oradea*) ca afectând finalitatea și conținutul dreptului în sine.

Or, de vreme ce Legea învățământului, în executarea căreia s-a dat ordinul atacat, nu prevede o astfel de posibilitate, iar Statutul elevului reglementează dreptul elevului la

contestație, drept care nu poate fi de natură să-i creeze acestuia o situație defavorabilă în raport cu situația de la momentul contestării, emiterea unor dispoziții privind modul de organizare și desfășurare a examenului de evaluare națională, cum sunt cele din ordinul atacat, nu poate presupune adoptarea unor reglementări în sensul că exercitarea unui drept stabilit în favoarea elevului se poate obiectiva într-un rezultat în defavoarea lui, fapt de natură a justifica concluzia că dispozițiile atacate sunt de natură a lipsi de conținut însuși dreptul elevului la contestație.

Afirmă instanța de fond la pagina 21 că „*punctajul obținut la fiecare dintre cei doi corectori a fost apropiat – 8 și 8,5 astfel că nu se poate considera că este o eroare vădită la a doua corectare, ci de o maieră în parametri obiectivi*”, în condițiile în care la prima corectare **notele au fost mai apropiate – 9 și, respectiv, 9,4.**

Această așa-zisă apropiere de 0,5 versus 0,4 trebuie analizată în condițiile în care realitatea, de ani de zile, ne arată că diferențierea pentru accederea la un liceu sau altul se face la 3-5 sutimi.

Situația obiectivă a corecturii nu poate fi analizată decât în condițiile vizualizării borderoului de corectare al fiecărui profesor raportat la barem pentru a analiza dacă această scădere se datorează unor itemi (subiecte) obiectivi (gramatică) sau subiectivi (compunere).

Cu titlu de exemplu, arăt că la itemul II (compunere – subiect la care corectorul se bucură de o larghețe a laturii subiective), elevul a fost notat în corectura inițială cu 18 puncte, respectiv 15 puncte, iar în contestație cu 16 puncte. Diferențele de punctaj au fost datorate itemilor IA (gramatică + literatură) și IB (gramatică), unde baremul este mult mai strict. Însă instanța de fond a respins depunerea la dosar a lucrării, borderourile fiecărui profesor corector defalcat pe itemi de examen și baremul. Din acest motiv reiterăm solicitarea de a obliga Ministerul Educației să depună la dosar aceste înscrisuri.

Față de aceste motive, considerăm că susținera instanței de fond (și a părâtelor) cu privire la faptul că principiul **non reformatio in pejus** nu este aplicabil în speță nu pot fi reținute în favoarea explicației că mențiunea privind posibilitatea scăderii notei din formularul de contestație reprezintă „o conștientizare deplină a efectelor formulării contestației”.

Este indubitabil că *nu putem avea o astfel de pretenție de la un elev de 14 – 15 ani*, pe care nici legea penală, contravențională sau civilă nu îl prezumă că are **discernământul** necesar conștientizării faptelor sale.

Or, a institui această constrângere a dreptului de a contesta motivând că au semnat și părinții care nu au cunoștință de conținutul lucrării nu reprezintă decât expresia excesului de putere al instituției publice prin instituirea unei aparențe de legalitate a unei dispoziții normative abuzive.

Față de considerentele instanței de fond că această posibilitate de micșorare a notei a fost instituită „în vederea prevenirii exercitării abuzive de către candidați a dreptului de a formula contestație” arătăm că aceasta este o ipoteză utopică. Pentru utilizarea abuzivă a unui drept se pot institui sancțiuni, ci nu luarea unor măsuri de împiedicare a exercitării dreptului la apărare care are la bază – indiferent de domeniu – principiul ***non reformatio in peius***.

Cu toate acestea, **cea mai bună dovadă a faptului că o astfel de măsură nu are efectul scontat, ci unul opus, este faptul că în anul 2024 a existat un număr record de contestații, respectiv 27.642, dintre care 14.486 de contestații formulate cu privire la proba de limba și literatura română.**

Mai mult, tocmai urmare a numărului mare de contestații și a numărului mare de cereri și a unor petiții inițiate online, **Ministerul a modificat reglementările pentru Evaluarea din anul 2025 și a instituit regula ca părinții ori profesorul să vadă mai întâi lucrarea elevului și abia apoi să decidă dacă face contestație, ceea ce reprezintă o recunoaștere a reglementărilor nelegale instituite până în prezent.**

Statistica prezentată mai sus contrazice tocmai motivarea instanței de fond că evaluarea se realizează pe criterii obiective, astfel că ar fi o normalitate asumarea scăderii notei. Explicațiile teoretice privind obiectivitatea notelor sunt contrazise chiar de statistici care reflectă un procent ridicat al contestațiilor admise. Astfel că aceste dispoziții acționează ca o „*sperietoare*”, ajutând Ministerul în menținerea unui grad redus al faptelor ce ar contesta obiectivitatea criteriilor de evaluare și reducerea costurilor cu personalul necesar.

Dreptul la contestație prevăzut în favoarea elevului de către Statutul elevului trebuie să fie un drept efectiv, adică să aibă finalitatea unui drept, de natură a produce consecințe care să

nu-i înrăutățească acestuia situația existentă la momentul formulării contestației. Cu alte cuvinte, exercitarea acestui drept nu poate avea drept consecință afectarea situației pe care elevul a avut-o la data efectuării contestației și în raport de care a exercitat dreptul, situație materializată prin obținerea unei anumite note în urma corectării lucrării scrise și care a devenit un drept câștigat al acestuia.

Instanța de fond invocă pragul de 1 punct pentru recorectarea lucrării drept o garanție a lipsei arbitrariului și că reclamantul trebuia să indice „**care sunt dispozițiile legale în raport de care apreciază că a fost stabilit un prag aleatoriu**”, instituind astfel sarcina probei în seama subsemnatului.

Or, tocmai dispozițiile **art. 6 din Legea nr. 24/2000** privind normele de tehnică legislativă pentru elaborarea actelor normative, invocate în cererea de chemare în judecată, prevăd că „(...) **Soluțiile pe care le cuprinde (n.m. proiectul de act normativ) trebuie să fie temeinic fundamentate**, luându-se în considerare interesul social, politica legislativă a statului român și cerințele corelării cu ansamblul reglementărilor interne și ale armonizării legislației naționale cu legislația comunitară și cu tratatele internaționale la care România este parte, precum și cu jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului.”

În cazul dispozițiilor din Ordinul contestat nu a existat o fundamentare cu privire la alegerea pragului de 1 punct diferență între evaluatori, ca o lucrare să intre la recorectare. De exemplu, în cazul examenului de bacalaureat acesta a fost stabilit la 1,5 puncte.

II. ÎNCĂLCAREA PRINCIPIULUI TRANSPARENȚEI

Ab initio precizăm că deși am invocat încălcarea acestui principiu în adoptarea actului normativ contestat, niciunul dintre pârâți nu a contrazis susținerile noastre, însă instanța de fond a înțeles să fie avocatul lor și efectuând verificări – **nepuse în discuția părților și neinvocate de nimeni** – a înțeles să respingă cererea reținând că „în cadrul rubricii Consultare Publică încheiată anul 2023 din cadrul site-ului www.edu.ro, sunt listate toate actele normative în proiect, ce ulterior au fost aprobate în cursul anului 2023, inclusiv

proiectul de ordin privind organizarea și desfășurarea evaluării naționale pentru absolvenții clasei a VIII-a, în anul școlar 2023 -2024”.

Aceste considerente nu corespund adevărului după cum poate reieși din capturile de ecran cu secțiunea indicată de către instanța de fond, capturi efectuate la data de 31.07.2024 și pe care le anexăm prezentei cereri de recurs.

În ceea ce privește lipsa vătămării aceasta este însăși modalitatea de reglementare a contestației. Până în anul 2024 Ministerul nu a înțeles că este nevoie de transparentizarea procesului decizional prin punerea în dezbatere publică a Ordinelor privind organizarea și desfășurarea examenelor de evaluare națională.

Efectuarea acestui proces consultativ și în anul 2023 **ar fi putut avea același efect** al celui derulat în anul 2024 cu prilejul adoptării Ordinului privind organizarea și desfășurarea evaluării naționale pentru absolvenții clasei a VIII-a, în anul școlar 2024 -2025 pentru anul școlar 2024-2025, când, **pentru prima dată**, ca o recunoaștere a propriilor greșeli, a fost instituită regula ca părinții ori profesorul să vadă mai întâi lucrarea elevului și abia apoi să decidă dacă face contestație.

Acest proces consultativ ar fi fost cu atât mai mult util în condițiile în care pentru prima dată s-a corectat digitalizat și nu toți profesorii corectori (ca cea care a oferit nota 8,00) au urmat cursurile de pregătire.

În considerentele sale, instanța reține că „doar ulterior (emiterii actului) se apreciază de reclamant că a fi susceptibil a crea o situație considerată de reclamant ca fiind nefavorabilă”. Aceste discuții despre scăderea notei în urma unei contestații fără a vedea în prealabil lucrarea există de multă vreme în spațiul public.

Reclamantul a formulat abia în fața instanței aceste obiecțiuni pentru că anterior nu ar fi avut posibilitatea a cere anularea actului neexistând decât un interes ipotetic, fiind privat tocmai de acest proces consultativ ce este recunoscut de art. 8 din Codul administrativ, care reglementează principiul transparenței decizionale: în procesul de elaborare a actelor normative, autoritățile și instituțiile publice au obligația de a informa și de a supune consultării și dezbaterii publice proiectele de acte normative și de a permite accesul cetățenilor la procesul de luare a deciziilor administrative, precum și la datele și informațiile de interes public, în limitele legii.

Aceleași cerințe se regăsesc și în dispozițiile Legii nr. 52/2003 privind transparenta decizională în administrația publică.

În cadrul procedurilor de elaborare a proiectelor de acte normative Ministerul Educației are obligația, potrivit art. 7 din Legea 52/2023, să publice un anunț referitor la această acțiune în site-ul propriu, să-l afișeze la sediul propriu, într-un spațiu accesibil publicului, și să-l transmită către mass-media centrală sau locală, după caz. Autoritatea administrației publice va transmite proiectele de acte normative tuturor persoanelor care au depus o cerere pentru primirea acestor informații.

Anunțul referitor la elaborarea Ordinului 6155/2023 trebuia să fi fost adus la cunoștința publicului, cu cel puțin 30 de zile lucrătoare înainte de supunerea spre avizare de către autoritățile publice. Anunțul trebuia să cuprindă: data afișării, o notă de fundamentare, o expunere de motive, un referat de aprobare privind necesitatea adoptării actului normativ propus, un studiu de impact și/sau de fezabilitate, după caz, textul complet al proiectului actului respectiv, precum și termenul limită, locul și modalitatea în care cei interesați pot trimite în scris propuneri, sugestii, opinii cu valoare de recomandare privind proiectul de act normativ.

Prin nepunerea în dezbatere publică a proiectului Ordinului 6155/2023, au fost încălcate principiile care au stat la baza legii, respectiv: a) informarea în prealabil, din oficiu, a persoanelor asupra problemelor de interes public care urmează să fie dezbătute de autoritățile administrației publice centrale și locale, precum și asupra proiectelor de acte normative; b) consultarea cetățenilor și a asociațiilor legal constituite, la inițiativa autorităților publice, în procesul de elaborare a proiectelor de acte normative; c) participarea activă a cetățenilor la luarea deciziilor administrative și în procesul de elaborare a proiectelor de acte normative.

Prin urmare putem afirma că **există garanții legale ale dreptului persoanelor vizate de a exprima recomandări în legătură cu adoptarea unor proiecte de acte normative, dar pe care Ministerul Educației le-a ignorat de-a lungul timpului în mod constant refuzând consultarea actorilor interesați** (profesori, părinți, elevi etc.) **cu privire la**

acest aspect. A fost nevoie de inițierea unor petiții în mediul online pentru ca Ministerul să accepte să pună în consultare publică proiectul de Ordin aferent anului școlar 2024-2025. Respingerea prezentei cereri pe motiv de lipsa unei vătămări prealabile (în condițiile în care aceasta poate exista doar după intrarea în vigoare a actului normativ) constituie o încurajare a instituțiilor publice de a uza de puterea publică. Or, tocmai faptul că nu există un echilibru al puterilor în raporturile de contencios administrativ ar trebui să conducă la o judecată care să sancționeze arbitrariul puterii statului și garantarea drepturilor cetățenești.

III. ÎNCĂLCAREA PRINCIPIULUI LEGALITĂȚII - Lipsă temei legal pentru emitere dispozițiile Ordinului

*Cu titlu prealabil precizăm că **deși am invocat încălcarea acestui principiu în adoptarea actului normativ contestat, niciunul dintre părâți nu a contrazis susținerile noastre, recunoscând tacit:***

- că dispozițiile din Legea nr. 1/2011 care au stat la baza emiterii ordinului erau abrogate la data 04.09.2023 ori

- că reglementarea Evaluării Naționale din 2024 nu a fost în acord cu art. art. 73 alin. (3) lit. n) din Constituție, în interpretarea oferită de Curtea Constituțională în considerentele Deciziei nr. 637/2015.

Principiul legalității, consacrat de art. 6 din Codul administrativ, obligă autoritățile și instituțiile administrației publice, precum și personalul acestora, să acționeze în conformitate cu prevederilor legale în vigoare, la care adaugă și tratatele și convențiile internaționale la care România este parte.

În anul școlar 2023-2024 a intrat în vigoare noua lege a învățământului preuniversitar având nr. 198/2023 care stipulează că la art. 101 că, „(1) După absolvirea învățământului gimnazial, elevii susțin evaluarea națională, obligatorie. Evaluarea națională a absolvenților clasei a VIII-a constă în probe la disciplinele limba și literatura română, matematică, respectiv limba maternă, pentru elevii care au urmat studiile gimnaziale într-o limbă a minorităților naționale și opțional pentru elevii care au studiat limba maternă conform art. 60 alin. (5),

fiind organizată conform metodologiei aprobate prin ordin al ministrului educației”, iar potrivit art. 248 alin. (4), „(4) Admiterea la liceu și evaluarea națională organizată la finalul clasei a VIII-a se vor desfășura în conformitate cu prevederile prezentei legi începând cu generația de elevi înscriși în clasa a V-a în anul școlar 2023-2024”.

Totuși, organizarea și desfășurarea evaluării naționale pentru absolvenții clasei a VIII-a în anul școlar 2023-2024 a fost stabilită în baza Ordinului Ministerului Educației nr. 6155/31.08.2023. care este întemeiat pe dispozițiile art. 74 alin. (5), ale art. 94 alin. (2) lit. e) și ale art. 361 alin. (3) lit. b) din Legea educației naționale nr. 1/2011, cu modificările și completările ulterioare.

Ordinul a fost emis în data de 31.08.2023 și a intrat în vigoare în data de 04.09.2023. Legea educației naționale nr. 1/2011 a fost abrogată parțial prin Legea nr. 198/2023 a învățământului preuniversitar (art. 250), aceasta intrând în vigoare la 60 de zile de la publicarea în Monitorul Oficial al României, potrivit dispozițiilor art. 248 alin. (1), respectiv în data de 03.09.2023.

Cu alte cuvinte, Ordinul de aplicare a legii a intrat în vigoare la o zi după ziua abrogării Legii în aplicarea căreia a fost emis.

Cu toate acestea, este evident **că emitentul Ordinului nu a respectat normele de tehnică legislativă**, norme imperative, cu atât mai mult cu cât Legea nr. 198/2023, deși a intrat în vigoare la 60 de zile de la publicarea în Monitorul Oficial, respectiv în data de 3 Septembrie 2023, a fost elaborată, așa cum rezultă din chiar cuprinsul său, în data de 4 iulie 2023.

Așadar, la momentul emiterii Ordinului a cărui anulare o solicităm, 31.08.2023, Ministerul deja cunoștea faptul că s-a emis și Legea nr. 198/2023 cu chiar aproximativ 2 luni calendaristice anterior și că urma să intre în vigoare în termen de 60 de zile.

Or, un act administrativ normativ trebuie să îndeplinească următoarele condiții cumulative, respectiv:

- (i) să fie în conformitate cu Constituția și legile organului legislativ;
- (ii) să nu cuprindă dispoziții contrare acestora;
- (iii) să fie conform cu scopul legii;

- (iv) să respecte principiul ierarhiei normelor juridice superioare în raport de cele inferioare,
- (v) să fie emis de organul competent și în limitele competenței sale;
- (vi) să nu reglementeze primar în domenii în care reglementarea este prevăzută pentru acte normative cu forță juridică superioară; și
- (vii) să fie dat în forma și cu procedura prevăzută pentru fiecare act în parte.

Prin urmare, actele administrative normative trebuie să fie conforme, în ceea ce privește conținutul lor, cu normele juridice superioare în temeiul cărora a fost adoptat, nefiind acceptat ca acesta să conțină dispoziții care contrazic respectivele reglementări, fie că acestea sunt de natură constituțională, legală sau administrativă.

Astfel cum am arătat, măsura diminuării notei obținute la proba de limba și literatura română, respectiv actul administrativ al Ministerului sau al unei Comisii subordonate prin care s-a validat rezultatul obținut în urma recorectării lucrării sunt nelegale, **măsura fiind emisă în baza unui Ordin dat în aplicarea unei Legi abrogate ulterior.**

Așa cum a statuat Curtea Constituțională prin Decizia nr. 1595/14 decembrie 2011, **un text de lege care face trimitere la o normă ce nu mai este în vigoare este și el, evident, implicit abrogat.**

Principiul ierarhiei normative instituit prin dispozițiile art. 1 alin. (5) din Constituție impune conformitatea tuturor actelor normative cu Constituția. Astfel, legea, precum și orice acte legale administrative cu caracter normativ fac parte dintr-o ierarhie normativă în vârful căreia se află Constituția, ierarhie care impune obligații atât cetățenilor, cât și organelor statului, având ca scop final protecția drepturilor și libertăților individuale.

Evaluarea națională trebuie să fie reglementată prin lege și nu poate fi reglementată de la sine putere prin ordin de ministru, având în vedere dispozițiile **art. 73 alin. (3) lit. n) din Constituție, aplicând mutatis mutandis considerentele Deciziei CCR nr. 637/2015:**

„32. Prin urmare, pentru a respecta dispozițiile art. 73 alin. (3) lit. j) din Constituție, Curtea subliniază că aspectele esențiale referitoare la evaluarea activității polițistului, cum sunt, spre exemplu, criteriile de evaluare a activității și conduitei polițistului, comunicarea rezultatului

evaluării și posibilitatea de contestare a acestuia, trebuie să fie reglementate prin lege organică, iar regulile specifice procedurii de evaluare să fie explicate și detaliate prin ordin al ministrului de resort.

33. În aceste condiții, Curtea constată că dispozițiile art. 26 alin. (3) din Legea nr. 360/2002, prin trimiterea la acte administrative, cu forță juridică inferioară legii, care să reglementeze, în absența unor norme cu forță juridică a legii organice, evaluarea activității și conduitei polițistului, încalcă prevederile cuprinse în art. 73 alin. (3) lit. j) din Constituție.”

Dacă evaluare națională din Legea nr. 1/2011 nu este în vigoare și nici cea din Legea nr. 84/1995 și, în mod evident, nici cea din Legea nr. 198/2023, atunci suntem în măsură să invocăm nelegalitatea dispozițiilor art. 11 alin. (3) și (4) și art. 12 din Ordinul ME nr. 6155/2023.

IV. DISCRIMINĂRI ARBITRARE ÎNTRE EVALUAREA LUCRĂRILOR DE LA EXAMENELE DE EVALUARE NAȚIONALĂ ȘI BACALAUREAT.

Instanța de fond a respins cererea și cu referire la acest motiv, reținând că nu s-a făcut dovada unui tratament nefavorabil, cât și a unei situații de comparație, precum și lipsa unei împrejurări care să justifice obiectiv discriminarea, citând art. 2 din O.G. nr. 137/2000.

Or, tocmai această ordonanță stabilește, că o situație este calificată drept faptă de discriminare dacă sunt îndeplinit cumulativ următoarele condiții, astfel cum le-a enumerat instanța de fond:

- existența unor persoane sau situații aflate în poziții comparabile (**elevii de gimnaziu absolvenți ai anului 2024 și cei ai anului 2025 / și elevii de gimnaziu versus elevii de liceu**),
- existența unui criteriu de discriminare (...) precum și orice alt criteriu care are ca scop sau efect restrângerea, înlăturarea recunoașterii, folosinței sau exercitării, în condiții de egalitate, a drepturilor omului și a libertăților fundamentale sau a

drepturilor recunoscute de lege, în domeniul politic, economic, social și cultural sau în orice alte domenii ale vieții publice (**posibilitatea de a vedea lucrarea anterior contestației / 1 punct la gimnaziu versus 1,5 puncte la liceu**),

- tratamentul diferențiat să aibă ca scop sau efect restrângerea, înlăturarea recunoașterii, folosinței sau exercitării, în condiții de egalitate a unui drept recunoscut de lege (**însuși dreptul de a contesta / pragul de a intra la recorectare**)
- tratamentul diferențiat să nu fie justificat obiectiv de un scop legitim, iar metodele de atingere a acelui scop sunt adecvate și necesare (**sarcina probei revine emitentului actului**).

Potrivit instanței de fond *tratamentul nefavorabil devine un factor relevant la stabilirea discriminării numai atunci când este nefavorabil prin comparație cu cel aplicat unei alte persoane aflate într-o situație similară sau, după caz, într-o situație diferită. Și în acest sens, instanța aduce un exemplu care nu se regăsește printre motivele invocate de subsemnatul.*

Ceea ce reclam pe scurt, este diferența de tratament între:

- a) absolvenții de gimnaziu în anul 2024 și absolvenții de liceu din anul 2024, în cazul primilor fiind stabilit pragul de 1 punct pentru a avea dreptul de a le fi recorectată lucrarea și în cazul celor din urmă fiind stabilit pragul de 1,5 puncte pentru a beneficia de același drept, toate acestea fără o justificare obiectivă a diferenței de tratament, în legea primară neexistând o astfel de prevedere, aceasta fiind introdusă prin arbitariul persoanelor din minister,
- b) absolvenții de gimnaziu în anul 2024 și absolvenții de gimnaziu în anul 2025, cei din urmă având posibilitatea de a formula contestație după vizualizarea lucrărilor de către elev însoțit de un adult, spre deosebire de anul 2024 când decizia de a contesta lucrarea trebuia să fie luată în necunoștință de cauză, mergând doar pe impresia unui elev de 14-15 ani al cărui discernământ este pus la îndoială atât de normele juridice în general.

Prevederile acestor Ordine instituie o evidenta discriminare si intre elevii care au formulat contestatii, iar in urma reanalizarii / recorectarii lucrarii au obtinut o nota diferita cu 1 punct si elevii a caror nota rezultata in urma contestatiei nu se inscrie in marja de 1 punct.

Cei a căror notă a fluctuat cu mai mult de 1 punct au intrat la recorectare. Modalitatea în care a fost ales 1 punct și nu o altă valoare nu are nicio justificare decât arbitrariul decidenților, având în vedere statisticile anuale publicate de minister din care rezultă că cele mai multe erori au loc până în 0.5 puncte. De altfel, în trecut acesta era pragul peste care o lucrare intra la reevaluare.

Toate aceste decizii s-au luat după dorința celor din minister, contrar dispozițiilor legale cu privire la obligația de fundamentare a propunerilor actelor normative.

Potrivit **art. 11 din Ordinul nr. 6155/2023 privind organizarea si desfasurarea evaluarii nationale pentru absolventii clasei a VIII-a in anul scolar 2023-2024**, „ (3) În cadrul etapei de soluționare a contestațiilor, după încheierea evaluării lucrărilor, notele acordate după reevaluare sunt comparate cu cele acordate în etapa de evaluare inițială. În situația în care se constată o diferență de notare mai mare de 1 punct, în plus sau în minus, între nota de la evaluarea inițială și cea de la contestații, lucrarea este reevaluată de alți doi profesori evaluatori. Reevaluarea se face respectând cu strictețe baremul de evaluare și notare și toate procedurile de evaluare. Nota acordată de cea de-a doua comisie de contestații este nota finală obținută de candidat.

(4) Nota obținută în etapa de soluționare a contestațiilor este nota definitivă, indiferent de punctajul obținut, în plus sau în minus, față de nota acordată în etapa de evaluare inițială a lucrării. Această notă nu mai poate fi modificată și reprezintă nota obținută de candidat la proba respectivă.”

Conform art. 12 din Ordinul nr. 6156/2023 privind organizarea si desfasurarea examenului de bacalaureat national – 2024, “(1) În procesul de evaluare inițială a lucrărilor scrise și de rezolvare a contestațiilor, după validarea finalizării evaluării de către cei doi profesori evaluatori, în cazul în care diferența dintre notele celor doi evaluatori este mai mică sau egală

cu un punct, este calculată nota finală ca medie aritmetică cu două zecimale a notelor acordate de evaluatori, fără rotunjire, fiind înregistrată în catalogul de bacalaureat.

(2) În cazul în care diferența dintre notele acordate de cei doi profesori evaluatori este mai mare de 1 punct, se procedează astfel:

- se nominalizează alți doi profesori evaluatori pentru recorectarea lucrării;*
- după finalizarea recorectării lucrării, notele acordate de fiecare din cei patru evaluatori se trec pe lucrare și se înregistrează conform prevederilor procedurii menționate la art. 10 alin. (1);*
- se calculează nota finală din cele 4 (patru) note, după eliminarea celor două note - valori extreme, ca medie aritmetică cu două zecimale, fără rotunjire, a celor două note - valori centrale. Media rezultată reprezintă nota finală care se înregistrează conform prevederilor procedurii menționate la art. 10 alin. (1).*

(3) În cadrul etapei de soluționare a contestațiilor, după încheierea evaluării lucrărilor, nota finală se calculează cu respectarea prevederilor alin. (1) și (2). În situația în care se constată o diferență de notare mai mare de 1,5 puncte, în plus sau în minus, între nota de la evaluarea inițială și cea de la contestații, lucrarea este reevaluată de către alți doi profesori evaluatori. Nota finală, ca urmare a reevaluării în etapa de soluționare a contestației, este calculată cu respectarea prevederilor alin. (1) și (2).

(4) Nota definitivă, acordată în conformitate cu procedura menționată la alin. (1) - (3), nu mai poate fi modificată și reprezintă nota obținută de candidat la proba respectivă."

Prevederile acestor Ordine instituie o evidenta discriminare între elevii care au formulat contestații, iar în urma reanalizării/ recorectării lucrării au obținut o nota diferită cu 1,5 puncte sau 1 punct (în plus sau în minus, în funcție de examenul susținut, capacitate sau bacalaureat) și elevii a căror nota rezultată în urma contestației nu se înscrie în marja de 1,5 puncte ori 1 punct, în raport de examenul susținut, capacitate sau bacalaureat.

Astfel, nu exista niciun fel de ratiune obiectiva, niciun fel de justificare rezonabila si proportionala de natura a motiva o astfel de prevedere, in conditiile in care toti elevii ar trebui sa beneficieze de tratament legal in fata legii si a autoritatilor, cu alte cuvinte, in situatii identice sau similare (in cazul de fata, ipoteza depunerii contestatiei si rezultarea unei note diferite ca urmare a recorectarii) tratamentul este necesar a fi unul identic sau asemanator.

Articolul 14 (interzicerea discriminarii) din Conventia Europeana a Drepturilor Omului mentioneaza ca exercitarea drepturilor si libertatilor recunoscute in Conventie este garantata, fara nicio deosebire, bazata, in special, pe sex, rasa, culoare, limba, religie, opinii politice sau orice alte opinii, origine nationala sau sociala, apartenenta la o minoritate nationala, avere, nastere sau orice alta situatie. **Art. 21 din Carta drepturilor fundamentale a UE** prevede, in mod similar "Discriminarea". Articolul 1 din Protocolul nr. 12 (interzicerea generala a discriminarii) prevede: „Exercitarea oricarui drept prevazut de lege trebuie sa fie asigurata, fara nicio discriminare (a se vedea si Hotararea Sejdic si Finci impotriva Bosniei-Hertegovina). In repetate randuri, Curtea Europeana a Drepturilor Omului a reamintit ca discriminarea in sensul art. 14 consta in **tratarea diferita, fara o justificare obiectiva si rezonabila, a persoanelor aflate in situatii comparabile.**

Evident, **este si cazul acestor elevi, diferenta de punctaj rezultata in urma recorectarii ca si efect al contestatiei depuse nejustificand tratarea diferentiata numai a anumitor categorii de elevi, in mod legal si just impunandu-se aplicarea aceluiasi tratament tuturor elevilor ale caror lucrari, in urma recorectarii, au generat diferente de punctaj, oricare ar fi acestea.**

De altfel, **solutia este oportuna mai cu seama in contextul importante deosebite a notei finale obtinute, in conditiile in care aceasta produce efecte de o importanta majora, care marcheaza ireversibil cariera scolara a absolventului:** fie repartizarea la un liceu spre care elevul a optat (cazul examenului de capacitate), existand riscul "ratarii" acestei sanse ca urmare a obtinerii unei note mai mici in contestatie, fie luarea in considerare a notei la admiterea intr-o institutie universitara (cazul examenului de bacalaureat), existand posibilitatea concreta ca respectivul absolvent sa nu mai beneficieze

de aceleasi conditii de admitere ori sa “rateze” inscrierea la facultate, ca urmare a notarii lucrarii cu un rezultat mai mic.

In plus, **este necesar ca toti elevii sa beneficieze de acelasi tratament mai cu seama ca nota obtinuta este nota finala, conform actualei legislatii, prin urmare este nota care produce efectele definitive si are o inraurire hotaratoare si determinanta asupra viitorului academic sau liceal al respectivului absolvent.**

In cazul de fata, se observa ca **excluderea elevilor care in urma contestatiei au obtinut note diferite fata de cele acordate initial, dar care nu se inscriu in marja de 1,5 puncte sau 1 punct, de la posibilitatea reevaluarii lucrarii de catre alti doi profesori evaluatori, nu reprezinta o practica justificata obiectiv de un scop legitim (neputandu-se acredita ideea ca impunerea unei marje de 1,5 puncte ori 1 punct, fara niciun fel de criteriu care sa fundamenteze luarea acestei decizii, de o importanta covarsitoare pentru cariera scolara/ universitara a elevului) si nici nu poate fi apreciata drept o masura adecvata, necesara sau proportionala, *ingerinta creata in acest mod in dreptul elevului contestator reprezentand o masura disproportionata in raport cu scopul pentru care a fost prevazuta.***

Art. 16 din Constitutia Romaniei garanteaza egalitatea cetatenilor in fata legii, fara discriminari, iar OG nr. 137/2000, republicata, privind prevenirea si sanctionarea tuturor formelor de discriminare, mentioneaza in mod explicit ca principiul excluderii discriminarii este garantat in exercitarea drepturilor civile (inclusiv exercitarea dreptului la educatie).

In cazul de fata, se observa ca **excluderea elevilor care in urma contestatiei au obtinut note diferite fata de cele acordate initial, dar care nu se inscriu in marja de 1 punct, de la posibilitatea reevaluarii lucrarii de catre alti doi profesori evaluatori:**

- **nu reprezinta o practica justificata obiectiv de un scop legitim,**
- **nu poate fi apreciata drept o masura adecvata, necesara sau proportionala.**

Aplicarea unui tratament diferentiat respectivilor absolventi, fara niciun fel de evaluare obiectiva a cauzelor, justificarilor si efectelor unui astfel de tratament reprezinta o vadita

forma de discriminare, de natura a încălca dreptul fundamental garantat atât de art. 16 din Constituția României dar și de prevederile Convenției Europene a Drepturilor Omului.

A apreciat Curtea Constituțională ca "Încălcarea principiului egalității și nediscriminării există atunci când se aplică un tratament diferentiat unor cazuri egale, fără o motivare obiectivă și rezonabilă, sau dacă există o disproporție între scopul urmărit prin tratamentul inegal și mijloacele folosite" (a se vedea, în acest sens, Decizia nr. 20 din 24 ianuarie 2002, Decizia nr. 156 din 15 mai 2001, Decizia nr. 310 din 7 mai 2019) și ca "discriminarea se bazează pe noțiunea de „excludere de la un drept” (Decizia Curții Constituționale nr. 62 din 21 octombrie 1993) iar remediu specific îl reprezintă acordarea sau accesul la beneficiul dreptului (a se vedea, în acest sens, Decizia nr. 685 din 28 iunie 2012, Decizia nr. 164 din 12 martie 2013 sau Decizia nr. 681 din 13 noiembrie 2014).

Asadar, nu toate drepturile tuturor elevilor contestatori sunt protejate în mod real și efectiv întrucât protecția oferită acestora pentru realizarea dreptului lor (la învățatura, la obținerea unei note corecte, în raport de rezolvarea subiectelor și a baremului) devine teoretică și iluzorie dacă pentru a beneficia de aceasta sunt instituite condiții discriminatorii, fără justificare obiectivă.

*

**

Pentru toate aceste motive vă rugăm să dispuneți admiterea recursului, casarea hotărârii instanței de fond și rejudecând pe fond admiterea cererii de chemare în judecată, în sensul de a:

- a) dispune **anularea** dispozițiilor art. 11 alin. (3) și (4) și ale art. (12) din Ordinul Ministerului Educației nr. 6155/2023 privind organizarea și desfășurarea evaluării naționale pentru absolvenții clasei a VIII-a, în anul școlar 2023-2024,
- b) **obliga** intimații să acorde elevului (...), cu datele de identificare de mai sus, **nota obținută anterior formulării contestației la proba de Limba și literatura română din cadrul Evaluării Naționale 2024, și**

- c) **obliga intimații să repartize sau, după caz, să înscrie (inclusiv prin transfer) a elevului (...) la liceul corespunzător opțiunilor efectuate de acesta prin Fișa de înscriere în raport de nota rezultată în urma calculării mediei conform literei b) de mai sus.**

În drept, art. 20 din Legea contenciosului administrativ nr. 554/2004 și art. 483 și urm. Cpc.

PROBE:

Solicităm proba cu înscrisurile anexate.

Totodată solicităm, ca în temeiul art. 293 C.proc.civ., să obligați intimata să prezinte instanței următoarele:

- **lucrarea scrisă la proba la limba și literatura română a elevului (...) susținută în data de 25.06.2024**
- **borderou de evaluare defalcat pe fiecare item** (document-tip în care se înregistrează, conform baremului de evaluare și de notare, punctajul alocat fiecărui răspuns, defalcat unitar la nivel de disciplină, în cadrul centrului zonal de evaluare) **al fiecăruia dintre cei patru profesori evaluatori ai lucrării scrise la limba și literatura română,**
- **extras din catalogul Evaluării Naționale** (document informatizat, instituit la nivelul unității de învățământ, care cuprinde datele de identificare a elevilor și notele obținute de aceștia la Evaluarea Națională și care este utilizat la crearea bazei de date pentru admiterea absolvenților clasei a VIII-a în clasa a IX-a), **cu notele obținute de elevul (...).**
- **fișa de înscriere la liceu cu codurile opțiunilor specializărilor completată de elevul (...) în vederea repartizării la liceu.**

Solicităm judecarea cauzei în lipsă, în conformitate cu art. 411 alin. (1) pct. 2) din C. proc

WWW.LUMEAJUSTITIEI.RO